

59. Perjantaina 10 päivänä kesäkuuta 1994

kello 18.35

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n kumoamisesta 1635

Hallituksen esitys n:o 94
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4

2) Ehdotukset verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamista koskeviksi laeiksi 1636

Hallituksen esitys n:o 143/1993 vp
Lakivaliokunnan mietintö n:o 11

3) Ehdotukset laeiksi perintökaaren 20 luvun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 21
Lakivaliokunnan mietintö n:o 12

4) Ehdotus laiksi Liettuan kanssa yhteistyöstä tulliasioissa tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä „

Hallituksen esitys n:o 19
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 31

5) Ehdotus laiksi lannoiteverosta annetun lain kumoamisesta „

Hallituksen esitys n:o 96
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 32

6) Ehdotus laiksi huumausainelain muuttamisesta 1638

Hallituksen esitys n:o 111
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 11

7) Ehdotus laiksi työsopimuslain 34 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 108
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 3

8) Ehdotus laiksi kemikaalilain muuttamisesta „

Hallituksen esitys n:o 113
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 6

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Pelttari.

„ Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

„ 1) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen 61 §:n kumoamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 94
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4

„ Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotukset verotuksen muutoksenhakujärjestelmän uudistamista koskeviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 143/1993 vp
Lakivaliokunnan mietintö n:o 11

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotukset laeiksi perintökaaren 20 luvun ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 21
Lakivaliokunnan mietintö n:o 12

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 12.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi Liettuan kanssa yhteistyöstä tulliasioissa tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 91
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 31

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 31.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi lannoiteverosta annetun lain kumoamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 96
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 32

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 32.

Keskustelu:

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti muutama seikka lannoiteverolaisista.

Ensinnäkin, maataloushan on Suomessa suurempi vesistöjen saastuttaja kuin teollisuus, ja syynä on lannoittaminen, lannoitteiden valuminen vesistöihin rehevöittämään ja saastuttamaan vesistöjä. Vaikka lannoitteiden käyttö on viime aikoina vähentynyt, silti lannoitteita käytetään edelleen enemmän kuin maa ja kasvit pystyvät niitä käyttämään hyväkseen. Valtaosa typestä, fosforista ja kaliumista jää saasteiksi kasvien ulkopuolelle, koska kasvit eivät pysty sitä hyödyntämään niin paljon kuin sitä maahan levitetään.

Väkilannoitteita käytetään siis verraten heikolla hyötysuhteella. Hehtaaria kohden laskettuna lannoitteiden käyttö on Suomessa alhaisempaa kuin Keski-Euroopassa, mutta satokiloa kohti laskettuna se lähentelee kansainvälistä tasoa. Kannattaa lisäksi muistaa, että vuosittain Suomeen tuodaan noin 320 000 tonnia öljyä typpilannoitteiden valmistamiseen, eli ekologisesti tämä on täysin mieletöntä puuhaa.

Neuvonnalla ja tilakohtaisilla ympäristöohjelmilla, suojakaistoilla ja lantalaremonteilla voidaan osaltaan vaikuttaa päästöihin, mutta ilman taloudellisia ohjauskeinoja ei päästöjä saada vähennetyksi tuntuvasti. Lannoiteveron tarkoituksena on ohjata lannoitteiden valmistusta ja kulu-tusta ympäristöystävällisempään suuntaan tai niin ainakin pitäisi olla. Mutta Suomessahan se on, kuten vastalauseesta huomaatte, ollut paljolti sitä, että se on vain ollut maatalouspolitiikan välineenä.

Nyt hallitus siis esittää, että lannoitevero poistettaisiin. EU-päätökset ja direktiivit eivät kuitenkaan edellytä lannoiteveron poistamista. Päinvastoin ne sallivat sen pitämisen edelleen ympäristöystävällisyydestä. Olenkin sitä mieltä, että tämä laki on sellainen, että se tulee hylätä, ja kolman-

nessa käsittelyssä tulen olemaan sen hylkäämisen kannalla.

Mutta, arvoisa puhemies, haluaisin korjata vastalauseessa viimeisen kappaleen. Tähän epähuomiossa jäi väärä versio, ja sitä ei ollut tilaisuutta korjata normaalissa prosessissa, koska tämä laki tuotiin tänne saliin nopeutetun menettelyn mukaisesti eli valiokunnasta heti suoraan saliin, ja saman tien se tulee menemään toisen käsittelyn läpi. Eli teen tämän korjauksen pöytäkirjoihin, jotta ei jää väärää käsitystä siitä, miten tämä maatalousjuttu toimii. Vastalauseen viimeisen kappaleen luen niin kuin sen korjattuna kuuluisi olla:

”Toisaalta nykyinen verotuskäytäntö ei tue ympäristötavoitteita. Tuotantopanosten hintojen nousun kompensoimisesta viljelijöille olisikin luovuttava asteittain, jolloin viljelijä kustantaisi itse suurimman osan hankkimistaan lannoitteista. Maatalouden panosten verotuksen tulee perustua niiden ympäristövaikutuksiin.”

Ed. T a i n a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ed. Luukkaisen kanssa samaa mieltä siitä, että lannoitteiden ympäristövaikutuksia on kyllä pyrittävä kaikin tavoin vähentämään, ja itse luomuviljelyn kannattajana en ymmärrä, minkä tähden nyt tämäntapainen päätös tehdään. Mutta jos katsotaan, että verotus ei ole oikea keino ohjata, niin ainakin toivoisin, että ympäristöministeriö kiinnittää tähän asiaan riittävästi huomiota niin, että voidaan sitten muilla säännöksillä, ohjeilla, määräyksillä ja rajoituksilla estää liika lannoitteiden käyttö ja huolehtia siitä, että ympäristövaikutukset vähenevät.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Lannoiteverollahan on ollut alunperin ympäristöpoliittiset perusteet, ja se olisi edelleenkin aivan käyttökelpoinen haittaverona, niin kuin me olemme monissa muissakin yhteyksissä puhuneet siitä, että haittaverot ovat erinomaisen hyvä tapa hoitaa ympäristökysymyksiä. Lannoiteveron poistamisessa ei ole kysymys uudesta ympäristöpoliittisesta ajattelusta eikä ole haettu uutta korvaavaa muotoa, vaan kysymys on nimenomaan maatalouden eurosopeuttamisesta, niin kuin hallituksen esityksen perusteluissakin todetaan. Kysymys on sopeuttamisesta, joka tehdään jo ennen kuin on tehty edes päätöstä Suomen jäsenyydestä, jonka tietysti toivon sinänsä toteutuvan.

Mutta ennen kaikkea tapa, jolla tämä on esitetty, ja tapa, jolla tämän vaikutukset on budjet-

tiin sijoitettu, on tavattoman kyseenalainen. Lannoiteveron poistohan merkitsee valtion tulojen vähenemistä. Niitä ei ole millään tavalla katettu tässä budjetissa siitä huolimatta, että on sanottu, että tämä omalla tavallaan tulee maatalouden vastuulla tapahtuvaksi. Tämä katetaan lisävelalla, niin kuin monet muutkin eurosopeuttamiseen liittyvät lait, joita täällä viikottain on käsitelty. Olemme havainneet, että näinä viimeisinä päivinä ja viikkoina on jo noin miljardin edestä ikään kuin etumaksua maatalouden kansallisesta paketista otettu, mitä ei suinkaan ole laskettu kansalliseen pakettiin.

Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, kun näitä esityksiä seuraa, että ministeri Pesälä oli oikeassa: sen maapallon sisällä on toinen pallo.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kyllä maatalouden tuotantopanokset on tietysti huomioitu, kun on laskettu sitä, mitä tukea maatalous tarvitsee pysyäkseen pystyssä ja hengissä.

Toisaalta minun mielestäni on turha kantaa murhetta siitä, että maataloudessa tulevaisuudessa pyrittäisiin lisäämään tuotantoa kovin voimakkaasti lannoitteita käyttämällä, koska viljasta saa 80 penniä kilolta ja tuotantokustannukset ovat 80 penniä kilolta. Eipä se paljon maataloutta innosta lannoitusta lisäämään. Uskon, että luomupeltoja alkaa olla Suomessa. Ed. Taina, suuri luomuihailija lähti juuri pois, mutta kyllä alkaa olla luomuperunoille peltoja tässä yhteiskunnassa vuoden 1995 jälkeen, jos meidän niin huonosti käy, että Euroopan unioniin mennään.

Ed. L u u k k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan ed. Aittoniemelle sitä osin, että lannoitteitahan käytetään peltojen lisäksi myös metsissä eli metsälannoitteena, ja sieltähän huuhtoutumat ja valumat ovat vähintään yhtä suuria kuin pelloilta.

Ed. W e s t e r l u n d (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minä ihmettelen kyllä vähän tämän kaltaisia esityksiä, koska tunnettu asia on, että Suomessa käytetään huomattavasti vähemmän ei ainoastaan apulantaa vaan myös rikkaruohon torjunta-aineita. Tässä mielessä olemme edelläkävijöitä muuhun maailmaan verrattuna.

On puhuttu paljon siitä, että maatalouden tuotantopanosten hintaa pitäisi alentaa. Todenkokoisesti tämäkään ei kelpaa. Sehän on ainoa mahdollisuus, jonka kautta saisimme halvempia elintarvikkeita.

Herra puhemies! Todettakoon vielä: Me käytämme Suomessa huomattavasti vähemmän sekä apulantaa että rikkatorjunta-aineita.

Ed. S a s i : Herra puhemies! On totta, että lannoiteverolla on ollut ympäristöpoliittisia tavoitteita, ja se on käsitykseni mukaan aika hyvin myös kyennyt toteuttamaan niitä. Nyt, kun laki kumotaan, on mielestäni syytä pyrkiä miettimään muita keinoja, joilla voitaisiin pyrkiä edesauttamaan luonnonmukaista viljelyä. Luulen, että tältä osin EU:n ympäristöohjelmat ja ympäristötuki maataloudelle voivat olla yksi keino. Valiokunta kiinnittääkin huomiota siihen, että nämä keinot tulisi nyt pikaisesti valtioneuvoston toimesta selvittää.

Hallituksen esitys on sikäli kyllä ongelmallinen, että on ymmärrettävää, että lannoitevero poistetaan siinä tilanteessa, jos Suomi on Euroopan unionin jäsen, mutta tämä ratkaisu tehdään nyt jo tässä vaiheessa, kun täyttä varmuutta ei ole siitä, tuleeko Suomi liittymään. Täytyy vain toivoa, että ne, jotka laista hyötyvät, innokkaina ajaisivat myös EU-jäsenyyttä, kun ovat saamassa hyötyjä ennakkoon.

Haluan myös korostaa sitä, että tässä on ongelma, joka koskee maatalouden vientivastuuta. Tämä ei ole ainoa lakiesitys, vaan aikaisemmin jo tänä keväänä on hyväksytty muutamia lakiesityksiä, jotka yhdessä tämän kanssa aiheuttavat sen, että meillä ensi syksynä on ilmeisesti on kattamatta maatalouden vientivastuuta noin 500 miljoonaa markkaa. Tällä hetkellä suunnitelmien mukaan noin 300 miljoonaa markkaa siitä otettaisiin pois maatalouden tulotuesta, mutta 200 miljoonan markan osalta tilanne on vielä jossain määrin epäselvä.

Olisi toki toivonut, kuten valiokuntakin totea, että valtioneuvosto olisi tämän kattamispuolen katsonut hyvin huolellisesti ja myös tuonut siihen varat toisessa lisätalousarviossa. Puhutaan paljon budjettikehyksistä ja säästöistä, mutta joskus tuntuu, että kaikilta osin kuitenkin riittävän tiukkaa linjaa valitettavasti hallituksella säästöjen suhteen ei ole.

Ed. L u u k k a i n e n : Arvoisa puhemies! Ensin ed. Westerlundille, että vaikka lannoitteiden käyttö viime aikoina Suomessa onkin vähentynyt, aivan kuten hän sanoi, Suomessa lannoitteita käytetään edelleen liikaa eli yلیلannoitetaan. Lannoitetaan enemmän kuin kasvit pystyvät käyttämään hyväksi tai mitä ne tarvitsevat.

Sitten ed. Sasi, aivan oikein, että EU:n ympä-

ristötuki olisi oivallinen keino vaikuttaa asiaan, mutta hallitushan on suunnitellut tuen väärinkäyttöä, nimenomaan jakaa tuen yleisenä tukena tehoviljelijöille. Se on seikka, joka ei suinkaan tule vähentämään lannoitteiden käyttöä eikä lannoitteista aiheutuvia ympäristöhaittoja.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi huumausainelain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 111

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 11

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus laiksi työ sopimuslain 34 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 108

Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 3

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Ehdotus laiksi kemikaalilain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 113

Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 6

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Täysistunto lopetetaan kello 18.51.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 19.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio
